

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 26/2010 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av 3 och 19 c § i lagen om främjande av
invandrarers integration samt mottagande av
asylsökande**

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 april 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av 3 och 19 c § i lagen om främjande av invandrarers integration samt mottagande av asylsökande (RP 25/2010 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Sanna Sutter, inrikesministeriet
- professor Tuomas Ojanen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— juris doktor Matti Pellonpää.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om främjande av invandrarers integration samt mottagande av asylsökande ändras. Lagen ska föreskriva att asylsökande som är medborgare i Europeiska unionen, Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz inte längre ska omfattas av mottagandet av asylsökande efter det att de har fått del av

ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd. I vissa specialfall kan de dock omfattas av mottagandet av asylsökande under en kort tid efter delfäendet av ett negativt beslut.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Propositionen saknar motivering till lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Bedömning av förslaget

Enligt 3 § 2 mom. i lagen om främjande av invandrarers integration samt mottagande av asyl-

sökande omfattas asylsökande av mottagandet av asylsökande till dess att de har fått uppehållstillstånd eller lämnat landet. Regeringen föreslår att medborgare i en stat i Europeiska unionen, Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz

(nedan kallade unionsmedborgare och därmed jämförbara personer) ska undantas regeln. Enligt kompletteringen i 3 § 2 mom. ska sådana asylsökande inte längre omfattas av mottagande av asylsökande sedan de har fått del av Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd. Det innebär alltså att unionsmedborgare och därmed jämförbara personer efter att ha fått del av avslag på asylansökan inte längre har rätt att få inkvartering på förläggning eller utkomststöd för asylsökande.

Detta leder till att asylsökande som är unionsmedborgare och därmed jämförbara personer inte behandlas på samma sätt som andra asylsökande. Bestämmelserna måste därför bedömas med avseende på 6 § 2 mom. i grundlagen. Paragrafen föreskriver att ingen får särbehandlas utan godtagbart skäl på grund av bland annat ursprung. I detta sammanhang är också det 12:e tilläggsprotokollet till Europakonventionen av relevans. I artikel 1 sägs det att varje lagstadgad rättighet ska garanteras utan diskriminering på någon som helst grund av nationellt eller socialt ursprung. Bestämmelserna har också samband med bestämmelserna om oundgänglig försörjning och omsorg i 19 § 1 mom. i grundlagen.

Förslaget måste bedömas med avseende på det bakomliggande faktum unionsmedborgare och personer jämförbara med dem i motsats till andra asylsökande enligt unionslagstiftningen har rätt att resa in och stanna kvar längre i en medlemsstat än det som föreskrivs i utlänningslagen om påskyndat asylförfarande. Ett beslut om att avvisa en unionsmedborgare och en därmed jämförbar person som fått avslag på sin asylansökan kan verkställas först trettio dagar efter att personen har fått del av beslutet. Andra utlänningslagar från så kallade säkra länder får avvisas redan den åttonde dagen efter att de har fått del av beslutet. På grund av unionslagstiftningen är unionsmedborgare och därmed jämförbara personer således privilegierade jämfört med andra asylsökande i samma situation.

Dessutom kan unionsmedborgare och därmed jämförbara personer som anhållit om asyl på grundval av 19 c § 5 mom. i lagförslaget av personliga skäl omfattas av mottagandet efter att ha

fått avslag. Beslutet om att en skälig tid få omfattas av mottagandet ska fattas av föreståndaren för förläggningen. Dessutom kan en person omfattas av mottagandet i sju dagar fram till avvisningen, om han eller hon går med på att lämna landet under övervakning eller accepterar att beslutet om avvisning verkställs innan det har gått 30 dagar efter att personen fick del av beslutet. Framför allt bestämmelsen som tillåter hänsyn till individuella förhållanden gör att problematiken visavi diskrimineringsförbudet kommer i skymundan. Bestämmelsen bör preciseras ytterligare enligt det som sägs i motiven, det vill säga att besluten ska fattas med särskild hänsyn till personens ålder och hälsotillstånd.

Dessutom noterar utskottet att personerna inte går miste om sin rätt att enligt 19 § 1 mom. i grundlagen få oundgänglig försörjning och omsorg trots att de inte längre omfattas av mottagandet av asylsökande. Det kan hända att förslaget leder till att sådana personer i en nödsituation tar till skyndsamt utkomststöd (lagen om utkomststöd, 14 § 3 mom.) när de inte kan få oundgänglig försörjning på något annat sätt.

Sammantaget sett betyder ändringarna främst att unionsmedborgare och därmed jämförbara personer har en annan rättslig ställning än andra asylsökande i samma situation, anser utskottet. Till det bidrar unionslagstiftningen, åtminstone indirekt. Sett i ett helhetsperspektiv finns det godtagbara skäl att särbehandla personerna.

Övrigt

Ett av de viktigaste målen med propositionen är att minska de ogrundade asylansökningarna från unionsmedborgare. Det är ett godtagbart mål och bestämmelserna påverkar inte direkt behandlingen av asylansökningar. Målet och det föreslagna 3 § 2 mom. har ett samband med protokollet om asyl för medborgare i europeiska unionens medlemsstater och begreppet säkert ursprungsland i utlänningslagen. Följaktligen vill utskottet påminna om den praxis som säger att ansökningar om internationellt skydd inte ska avgöras uteslutande på grund av det allmänna läget i sökandens ursprungsland utan ansökningarna måste undersökas tillräckligt individuellt för

varje enskild sökande (se t.ex. GrUU 23/1998 rd, GrUU 16/2000 rd, GrUU 4/2004 rd). I ett tidigare sammanhang har utskottet som exempel lyft fram behandlingen av ansökningar från slovakiska romer (GrUU 4/2004 rd).

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 20 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Elisabeth Naucclér /sv
Ville Niinistö /gröna

Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd
ers. Johannes Koskinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.